

капіталізації українських банків становить усього 192 599 млн. грн. (станом на 01.01.2014 р.) [5].

Висновки. Результати аналізу стану і прогнозу розвитку валютного ринку України вказують на необхідність проведення докорінних змін, впровадження цілого комплексу законодавчих, нормативно правових і інших заходів з метою вирішення актуальних проблем розвитку валютного ринку, процесів інвестування економіки країни й забезпечення інтеграції в систему світового фінансового ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодрова Н. Є. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / Н. Є. Бодрова // Вісник СумДУ. Серія "Економіка". – 2012. – № 1. – С. 103.
2. Закон України «Про внесення змін до Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів».
3. Макроекономічний огляд на грудень 2013 року [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua>
4. Рибаченко К. В. Моделювання стану валютного ринку України [Електронний ресурс] / К. В. Рибаченко. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>
5. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

АННОТАЦІЯ

ПРОБЛЕМЫ ВАЛЮТНОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Статья посвящена исследованию основных проблем, тенденций развития и определению действий последующего развития валютного рынка Украины.

Ключевые слова: валютный рынок, валютно-курсовая политика НБУ, валютное регулирование.

SUMMARY

PROBLEMS CURRENCY MARKET OF UKRAINE

The article investigates the basic problems, development trends and identify actions the subsequent development of the currency market of Ukraine.

Key words: foreign exchange market, currency and exchange rate policy NBU currency regulation .

УДК 658

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

КРАТКО І.Р., ПОЛЯК Е.П.
Мукачівський державний університет

В статті досліджено особливості впровадження комп'ютерних систем бухгалтерського обліку на великих підприємствах України. Визначено проблеми максимально ефективного впровадження даних систем на підприємстві.

Ключові слова: комп'ютерні системи обліку, автоматизація обліку, комп'ютеризація обліку.

Постановка проблеми. Кожне підприємство прагне досягти максимальної ефективності своєї діяльності. З розвитком ринкової економіки, на підприємствах відбувається зростання діяльності, а також зі збільшенням територіального розподілу адміністративних, виробничих, торгових і складських підрозділів помітно зросли й матеріальні, фінансові та інформаційні потоки, що спричинило збільшення навантаження працівників у частині збору, накопичення та обробки необхідної інформації та оформлення результатів її аналізу.

Перехід до ринкових відносин в економіці та науково-технічний прогрес надзвичайно прискорили темпи впровадження у всі сфери соціально-економічного життя останніх досягнень у сфері інформатизації. В наш час без комп'ютерної техніки та програмного забезпечення не може діяти жодне, навіть, найменше підприємство. Зайняти провідні позиції на ринку, підвищити ефективність роботи персоналу, створити оптимальну структуру управління – ось першочергові завдання керівника підприємства. Це особливо важливо у бухгалтерській діяльності, що обумовлює широке застосування бухгалтерських пакетів прикладних програм, завдяки впровадженню яких підвищується оперативність обробки даних та вірогідність ділової інформації, а також приймаються більш об'єктивні фінансові й управлінські рішення.

Аналіз досліджень та публікацій. Вивченням теоретичних та методологічних аспектів розвитку та впровадження комп'ютерних інформаційних систем на підприємствах займалися такі вітчизняні вчені як: Ф.Ф. Бутинець, М.Т. Білуха, В.П. Завгородній, С.В. Івахненко, Г.Г. Кірейцев, Ю.А. Кузьмінський, Н.М. Малюга, Ю.І. Осадчий, М.Г. Чумаченко. Зарубіжні вчені: Н.В. Водопалова, Л.П. Володько, Е.К. Гільде, К.Е. Даллас, І.І. Дегтярьова, П.О. Додонов, Н.Н. Масалітіна, К.Н. Нарібаєв, О.М. Островський, В.Ф. Палій, А.В. Попков, Т.В. Прохорова, В.С. Рожнов, С.І. Синяк, Я.В. Соколов, Д.В. Чистов, Г.Ф. Федорова та інші. Необхідність розробки науково обґрунтованих рекомендацій з удосконалення теорії та практики впровадження і використання комп'ютерних систем бухгалтерського обліку на підприємствах визначили актуальність даної праці.

Формування цілей статті. Вивчення особливостей впровадження та експлуатації інформаційних систем бухгалтерського обліку на підприємствах, а також визначення їх місця в системі управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні починає складатися нова економічна система, основою якої є ринкові відносини. Якісних змін зазнають і важелі управління.

Зміни умов виробничої діяльності, необхідність адекватного пристосування до неї системи управління сприяють не тільки вдосконаленню його організації, а й потребують перерозподілу функцій управління за рівнем відповідальності, формами взаємодії їх. Йдеться про таку систему управління, яка зумовлена об'єктивною необхідністю і закономірностями ринкової системи господарювання, пов'язаними із задоволенням насамперед індивідуальних потреб, забезпеченням зацікавленості робітників у найвищих кінцевих результатах, широкому використанні новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

Важливою особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є спрямування економічних засобів управління підприємством на забезпечення раціонального ведення господарства в умовах дефіцитності ресурсів, досягнення високих кінцевих результатів з мінімальними витратами, ефективне регулювання виробництва адміністративними засобами, перехід до інтенсивного характеру розвитку виробництва на основі вдосконалення виробничого потенціалу підприємств.

Сучасний бухгалтер посідає одне з провідних місць в управлінні підприємством, оскільки займається не тільки веденням бухгалтерських рахунків, а й здійснює роботу, включаючи планування, аудит, оцінку, огляд діяльності, розробку управлінських рішень господарською діяльністю підприємства. Від бухгалтера потрібно знання об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства, оволодіння методами фінансового аналізу, вміння працювати з цінними паперами, обґрунтування інвестицій грошових коштів в умовах ринку тощо.

У новій якості бухгалтер може бути названий "фінансовим менеджером", "бухгалтером-аналітиком".

В практиці прийняття управлінських рішень бухгалтерський облік називають мовою бізнесу. Як будь-яка мова, бухгалтерський облік розвивається і змінюється відповідно до потреб підприємств.

Оволодіння новими методами неможливо без удосконалення інформаційної системи і використання сучасних персональних комп'ютерів – необхідного інструментарію у роботі бухгалтера.

Основу діяльності управління будь-якого економічного об'єкту складають інформаційні системи, які мають складну побудову і склад яких залежить від роду діяльності і розміру підприємства, організації, фірми.

При впровадженні нових комп'ютерних інформаційних систем на підприємстві необхідно оцінити ризик відставання від конкурентів у результаті її неминучого старіння, тому що програмні продукти, як й інші види матеріальних активів, мають надзвичайно високу швидкість заміни новими видами або версіями. Якщо в процесі впровадження нових інформаційних технологій цьому фактору не приділяти належної уваги, цілком можливо, що до моменту завершення переходу підприємства на новий програмний продукт він вже застаріє та доведеться вживати заходи щодо її модернізації. Такі невдачі з впровадженням інформаційних технологій звичайно пов'язані з недосконалістю технічних засобів, в той час як основною причиною невдач є відсутність або слабка пропрацьованість методики використання інформаційних технологій.

Можна виділити три основні напрями формування факторів, які обумовлюють впровадження інформаційних технологій. Це, насамперед, потреби підприємства, потреби користувачів та наявність технічних засобів (засоби підтримки інформаційних технологій, які допомагають працівникам сфери бухгалтерського обліку виконувати свою роботу, та повинні мати широкі функціональні можливості і бути придатними для тривалого використання). Впровадження комп'ютерної інформаційної системи дозволяє переходити на нові методи управління, на якісно новий рівень менеджменту та ведення бухгалтерського обліку.

Для ефективної комп'ютеризації підприємства, в першу чергу, необхідно з'ясувати, що таке комп'ютеризований бухгалтерський облік. На перший погляд все просто, оскільки комп'ютеризований облік – це облік, що ведеться за допомогою комп'ютерної техніки та спеціалізованого програмного забезпечення. Саме таке помилкове судження є наслідком великої кількості невдалих спроб комп'ютеризації бухгалтерського обліку.

Слід відмітити, що впровадження бухгалтерської програми є ефективним за умови, якщо впровадження даної системи підвищить ефективність та покращення якості ведення обліку на підприємстві.

Нині підприємства потребують автоматизованої інформаційної системи обліку на базі сучасних засобів обчислювальної техніки, яка дає змогу забезпечити:

- повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів;
- виконання контрольних і аудиторських завдань з метою одержання необхідної інформації про наявні відхилення;
- аналіз і прогнозування господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- одержувати на основі автоматизації управлінські рішення.

Таким чином, можемо зазначити, що комп'ютеризація бухгалтерського обліку – це процес, при якому підвищується ефективність та покращується якість ведення бухгалтерського обліку. Тому, перед тим, як приймати рішення про комп'ютеризацію бухгалтерського обліку, необхідно визначити, що саме та яким чином даний процес повинен покращити. Саме це і є метою комп'ютеризації бухгалтерського обліку.

Одним із не багатьох стереотипів є те, що комп'ютеризація бухгалтерського обліку починається з придбання програмного продукту. Для того, щоб перехід до комп'ютеризації був ефективним та мав позитивний результат, впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку необхідно проводити поетапно:

- вивчення особливостей господарської діяльності підприємства;
- проектування системи і узгодження проекту;
- впровадження та вдосконалення системи.

На етапі вивчення особливостей господарської діяльності силами самого підприємства проводиться експрес-обстеження стану підприємства і визначення попереднього бюджету створення комп'ютерної інформаційної системи, а також укладається договір з генеральним підрядником.

Мета цього етапу створення комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку – отримати об'єктивну інформацію про діяльність підприємства й обґрунтувати необхідність створення комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку. При цьому формулюють вимоги користувача до майбутньої системи. Під час обстеження з'ясовується документообіг (у тому числі кількість документів та документ рядків для кожного документа за певний період часу), форми первинних та звітних документів, методики розрахунку окремих показників. Обстеження має виявити проблеми, розв'язання яких можливе за допомогою засобів комп'ютерної техніки, дати оцінку доцільності створення комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку. Його проводять шляхом співпраці з працівниками підприємства, для якого буде розроблятися система. На першому етапі із замовником узгоджують вимоги до комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку, серед яких можуть бути сума максимальних витрат на розробку, термін виконання, умови функціонування системи, перелік функцій, які система має забезпечити тощо. На цьому етапі необхідно визначити, що саме мають отримати від системи споживачі (як внутрішні – керівництво підприємства і підрозділи, так і зовнішні – акціонери, страхові компанії, банки, податкові й статистичні органи тощо); з яких джерел інформації; якою є послідовність перетворення інформації для надання її в зручній, зрозумілій і придатній формі з метою подальшого використання й аналізу.

На етапі вивчення наявної організації бухгалтерського обліку на підприємстві відбувається визначення: реквізитів первинних документів, за якими проводиться обробка інформації; обсягу звітної інформації, шляхів та видів руху реквізитів-ознак, на підставі яких формуються вихідні дані в електронному обліковому реєстрі і взаємозв'язки показників цих реєстрів між собою; наявної форми бухгалтерського обліку; наявних засобів контролю; системи кодування, що використовується; наявної обчислювальної техніки.

На етапі проектування системи й узгодження проекту консалтингова фірма – системний інтегратор па основі матеріалів системного проекту спільно із спеціалізованим підрозділом підприємства виконує роботи з реорганізації діяльності підприємства, а також розробляє системний проект комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку. У системному проекті, як правило, представляють:

- функціонально-інформаційні моделі раціональних бізнес-процесів;
- схеми внутрішнього та зовнішнього документообігу;
- альбом форм вхідних та вихідних документів;
- логічну структуру інтегрованої бази даних; структуру бази документів;
- функціональні й інформаційні специфікації типових автоматизованих робочих місць;
- функціонально-інформаційні моделі процедур документообігу тощо.

Підготовка підприємства до комп'ютеризації починається з видання наказу про зміни в його структурі, документообігу, у розподілі обов'язків між працівниками, про перехід на нову технологію обробки облікової інформації. Такий наказ видають у довільній формі, але в ньому обов'язково має бути зазначено строки переходу до нової технології та осіб, котрі відповідають за впровадження й експлуатацію інформаційної системи. Цей наказ також може бути включено до наказу або положення про організацію облікової роботи підприємства. Такий наказ, можливо, і варто видавати, але про комплексну комп'ютеризацію виробничо-господарської діяльності підприємства. При комп'ютеризації бухгалтерського обліку "технічну політику" можна вважати продовженням організації облікової роботи, оскільки мова йде про вибір одного з можливих варіантів комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку.

На стадії проектування формулюють вимоги до створюваної комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку. Для цього необхідно забезпечити співпрацю широкого кола фахівців – юристів, програмістів, інженерів, керівників підрозділів, а також майбутніх користувачів системи, які безпосередньо будуть працювати з комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку. Під час проектування уточнюють процедури взаємодії облікового персоналу і напрями руху документів у системі, узгоджують і затверджують форми необхідних звітів, складають проектну документацію (як документацію користувача, так і технічну). При цьому фірма-розробник програмного забезпечення, аналізуючи технологію роботи бухгалтерії замовника та структуру системи бухгалтерського обліку, пропонує заходи з перерозподілу виконавців між ділянками роботи й організації їхньої взаємодії. На етапі проектування системи слід мати на увазі, що комп'ютеризація – це безперервний процес.

Проектуючи комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку, фірмі-розробнику доцільно використовувати накопичений власний досвід із створення комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку на аналогічних підприємствах разом з досвідом економічних служб підприємства-клієнта. У зв'язку з цим обов'язково треба передбачати різні схеми бізнес-моделювання, які згодом зможе використати керівництво підприємства, господарська діяльність і бухгалтерський облік якого автоматизуються.

Іншою важливою проблемою, на яку слід звернути увагу при проектуванні комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку, є можливість пристосування програм до змін у законодавстві. Незважаючи на те, що бухгалтерський облік – найбільш регламентована управлінська підфункція, його не можна розглядати як раз і назавжди побудований жорсткий механізм, суть котрого зводиться до незмінних алгоритмів і програм. Натомість, він є динамічною системою, що постійно удосконалюється і змінюється. Усе це потребує передбачення можливості для постійної адаптації програмно-апаратної системи до змін, які виникають у зв'язку з вимогами удосконалення управління та змінами в законодавстві. Якщо під час проектування системи не врахувати цього аспекту обліку, то експлуатація комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку може значно ускладнитись, а іноді й стати зовсім неможливою.

На етапі впровадження й удосконалення системи відбуваються укладання угод та поставка технічних інструментальних програмних засобів для служби підтримки нової системи, а також організація навчання спеціалістів. У межах цього етапу відбуваються:

- укладання угоди та розробка прикладного програмного забезпечення;
- організація робіт із створення телекомунікаційної системи підприємства;

- проведення навчання та семінарів спеціалістів, керівників середньої ланки, а також вищого керівництва;
- укладання угод і придбання устаткування інформаційної системи підприємства, встановлення та монтаж, пусконаладжувальні роботи;
- пробно-промислова експлуатація додаткового програмного забезпечення, що реалізує функції підсистем.

Після того як проект комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку створено, необхідною умовою його успішного впровадження є вдалий підбір працівників та їх підготовка до роботи з інформаційною системою. Підготовку персоналу можна проводити силами розробників системи (лекції, семінари, практичні заняття) або за допомогою спеціальних курсів підвищення кваліфікації. Під час такого навчання кожен працівник має не лише зрозуміти зміни у своїх посадових обов'язках, а й навчитися працювати з обчислювальною технікою. Таке навчання може передбачати також опанування типових, найпоширеніших пакетів прикладних програм.

Паралельно з підготовкою персоналу проводять роботи зі встановлення та налагодження апаратних і програмних засобів; визначають місця встановлення комп'ютерів, засоби їхньої охорони, осіб, відповідальних за збереження та супровід програмного забезпечення; встановлюють необхідні пакети програм. У разі необхідності виконують будівельно-монтажні роботи, пов'язані з прокладанням кабелів, встановленням обладнання, зміною освітлення місць, у яких встановлюються комп'ютери. Перед впровадженням системи важливо, щоб для перевірки коректності роботи технічних та програмних засобів, можливості використання прикладного програмного забезпечення розробник провів попередні випробування системи.

Ефективність комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку визначають порівнянням результатів від функціонування даної системи та витрат усіх видів ресурсів, необхідних для її створення та розвитку.

Зазначимо, що заходи щодо розвитку бухгалтерського обліку мають на меті покращення методичного та організаційного стану зазначеної системи як складової загального процесу управління. При цьому ефективність заходів з удосконалення може бути виражена як в економічних, так і в якісних показниках. Економічні показники отриманих результатів характеризують зменшення обсягу трудових, часових і грошових витрат. Якісні показники відображають ступінь поліпшення методології, організації, техніки бухгалтерського обліку. Найбільш повна характеристика ефективності заходів щодо розвитку бухгалтерського обліку досягається в результаті комплексного розгляду досягнутих результатів.

Висновки. Застосування інформаційних систем бухгалтерського обліку на підприємстві в умовах перехідної економіки України є однією з найбільш важливих задач. Ситуація така, що сам по собі бухгалтерський облік на підприємстві може розглядатися як внутрішня справа підприємства, а основою для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства з боку держави служить звітність (бухгалтерський баланс і численні інші звітні форми), що повинна щокварталу надаватися в податкову інспекцію по місцеві реєстрації підприємства. Крім того, існують планові і позапланові податкові перевірки, при проведенні яких можуть знадобитися всі бухгалтерські документи, включаючи первинні. Усе це обумовлює широке застосування ІСБО в сучасній Україні.

В даний час існує широкий вибір різних інформаційних систем бухгалтерського обліку. Не слід поділяти їх на погані і гарні, сильні й слабкі. Усі вони гарні, і їхні можливості знаходять практичне застосування на підприємствах різного розміру, профілю і роду діяльності. При автоматизації варто вибрати необхідну ІСБО, виходячи

із задач і наявних ресурсів.

При використанні інформаційних систем бухгалтерського обліку важливо не просто перевести всю паперову роботу на комп'ютер. Важливо, щоб це збільшило ефективність роботи бухгалтерії і поліпшило контроль над фінансово-господарською діяльністю підприємства, що у свою чергу збільшить ефективність управління підприємством, і, як наслідок, ефективність його роботи. Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко.

ЛІТЕРАТУРА

1. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посібник / С.В. Івахненко. - К.: Знання, 2006. - 350с.
2. Олійник А.В. Інформаційні системи і технології у фінансових установах: Навч. посібник / А.В. Олійник, В.М. Шацька. - Львів: Новий Світ-2000, 2006. - 436с.
3. Ситник В.Ф. та ін. Основи інформаційних систем: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2001. - 420с.
4. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посібник / В.Д. Шквір, Н.Г. Завгородній, О.С. Височан. - Львів: Львівська політехніка, 2005. - 376с.

АННОТАЦІЯ

ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ КОМПЬЮТЕРНЫХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА НА БОЛЬШИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

В статье исследованы особенности внедрения компьютерных систем бухгалтерского учета на крупных предприятиях Украины. Определены проблемы максимально эффективного внедрения данных систем на предприятии.

Ключевые слова: компьютерные системы учета, автоматизация учета, компьютеризация учета

SUMMARY

FEATURES INTRODUCTION OF COMPUTER ACCOUNTING SYSTEMS IN LARGE ENTERPRISES

In the article the peculiarities of introduction of computer accounting systems in large enterprises of Ukraine. The problems most effective implementation of these systems in the enterprise.

Key words: computer accounting system, automation of accounting, computerized accounting.

УДК 631.158:658.331.108

ОПЕРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

МАКСИМЕНКО Д.В.

Мукачівський державний університет

Ринкові відносини радикально впливають на ефективність використання трудового потенціалу, продуктивність та якість праці, на відношення людей до трудової діяльності. У статті розкрито підходи до аналізу використання трудового потенціалу підприємства.

Ключові слова: трудовий потенціал, оперативний економічний аналіз, ресурси, продуктивність праці.

Постановка проблеми. Ефективність господарювання залежить суттєвою мірою від ступеня забезпеченості господарської одиниці ресурсним потенціалом (основним й оборотним капіталом, трудовими ресурсами), його кількісного та якісного складу. Якісний склад, розміри й раціональне поєднання ресурсного потенціалу у процесі господарської діяльності є вихідною передумовою виробництва конкурентоспроможної продукції.

Вагомою складовою ресурсного потенціалу кожної господарської одиниці є трудовий потенціал, тобто кількість та якість праці, на яку може розраховувати